
Notiser

MEDISINSK NYTT

Ikke effekt av naturmedisin ved prostatabesvær

Ekstrakt av dvergpalme markedsføres av ulike helsekostfirmaer som hjelpemiddel mot benign prostatahyperplasi. En gruppe fra San Francisco har nå i en dobbeltblind, randomisert studie undersøkt om midlet kan ha effekt (N Engl J Med 2006; 354: 557 – 66).

225 menn med prostatisme ble randomisert til inntak av enten dvergpalmeeekstrakt eller placebo. Etter ett års oppfølging var det ingen forskjell i verken subjektive symptomer eller objektive variabler som ble målt. Forfatterne konkluderer derfor med at dvergpalmeeekstrakt ikke har effekt ved prostatisme.

Premature gjør det bra

I perioden 1977 – 82 begynte kanadiske forskere å studere en kohort på 166 barn med fødselsvekt < 1 kg. Disse er nå i 20-årsalderen og gjør det bedre enn forventet. Det viser en studie i *JAMA* (2006; 295: 667 – 75). Ungdommene gjennomførte videregående skole, flyttet hjemmefra, stiftet familie, fikk fast arbeid og begynte med høyere utdanning i like stor grad som en paret kontrollgruppe som var normalvektige ved fødselen.

Resultatene er oppløftende, ettersom over en firedel hadde nevrologiske og sensoriske handikap, særlig cerebral parese, blindhet og kognitiv svikt. I en tidligere studie av samme kohort da de var i 14-årsalderen hadde over halvparten behov for støtteundervisning eller hadde måttet gå en klasse om igjen.

Adgangsbegrensning til *BMJ*

Hele innholdet på *BMJ*s nettsider var i mange år fritt tilgjengelig. Stadig færre abonnenter på papirutgaven og reduserte inntekter gjorde imidlertid at en del av innholdet ble adgangsbegrenset fra januar 2005. Dette gjaldt bl.a. lederartikler, men ikke forskningsartikler, som forble åpne. I Norge har Helsebiblioteket nylig inngått avtale med British Medical Journal Publishing om at hele *BMJ* er fritt tilgjengelig fra alle norske IP-adresser også i 2006.

Fri tilgang til forskningsartikler på *bmj.com* har en viss betydning for forskere når de vurderer om de skal sende manuskripter til tidsskriftet, viser en ny studie (*BMJ* 2006; 332: 394 – 6). 415 førsteforfattere av artikler i *BMJ* ble spurt om dette per e-post, og 211 svarte (51 %). Tre firedeler mente at adgangsbegrensning til forskningsartikler i *BMJ* ville gjøre det litt mindre sannsynlig at de ville publisere sine arbeider der i fremtiden.

Konisering kan gi fødselskomplikasjoner

Cervixscreening reduserer forekomsten av invasiv livmorhalskreft ved at premaligne celler kan fjernes. Men de fleste kvinnene som gjennomgår behandlingen er i fertil alder, og mange vil senere blir gravide. Det er etisk ikke mulig å gjennomføre randomiserte, kontrollerte studier over hvordan svangerskap og fødsel eventuelt blir påvirket av behandlingen. Derfor er systematiske analyser av oppfølgingsstudier viktig.

En slik gjennomgang av 27 studier viser at kvinner som hadde gjennomgått konisering hadde omtrent dobbelt så stor risiko som andre for å føde for tidlig, og at de oftere fikk undervektige barn eller måtte forløses ved keisersnitt (*Lancet* 2006; 367: 489 – 98). Risikoen var noe avhengig av type konisering. Fertiliteten var imidlertid ikke redusert.

Forfatterne mener at kvinner med celleforandringer bør få informasjon om denne effekten, og at det kan være grunnlag for å avvente behandling og følge opp yngre pasienter med svært lavgradige celleforandringer.

Høy lyd øker risikoen for akustikusnevrinom

Ut fra bare én tidligere studie har det vært antydnet at eksponering for høy lyd øker risikoen for å få akustikusnevrinom. Dette funnet er nå replikert i en svensk undersøkelse med 146 pasienter og 564 kontrollpersoner (*Am J Epidemiol* 2006; 163: 327 – 33).

Oddsratio for sykdommen var signifikant økt for personer som hadde vært utsatt for mye støy. Dette gjaldt særlig maskinarbeidere (OR 1,8; 95 % KI 1,1 – 2,9) og personer som hadde arbeidet i musikkbransjen (OR 2,3; 95 % KI 1,2 –

4,2). Sammenhengen mellom eksponering for høye lyder og svulst var bare til stede etter en latensperiode på minst 13 år.

Barn klarer seg bedre enn voksne etter hjertestans

Barn som er innlagt i sykehus har høyere overlevelse enn voksne sykehuspasienter etter hjertestans, særlig fordi de klarer seg bedre etter asystoli eller hjertepumpesvikt (elektromotorisk dissosiasjon). Det er konklusjonen i en stor, prospektiv observasjonsstudie (JAMA 2006; 295: 50 – 7).

Forskerne analyserte data fra en database over hjertestans hos pasienter ved 253 sykehus i USA og Canada. I perioden 2000 – 04 var det registrert hjertestans hos 37 000 voksne og 900 barn.

27 % av barna og 18 % av de voksne overlevde til utskrivning. Asystoli var den hyppigste årsak til hjertestans både hos barn og voksne (henholdsvis 40 % og 35 %).

Fettfattig kost uten kalori restriksjoner gir vekttap

Et fettfattig kosthold uten mengderestriksjoner fører til et langvarig, men beskjedent vekttap. Det viser resultatene fra den randomiserte, kontrollerte studien Women's Health Initiative Dietary Modification Trial (JAMA 2006; 295: 39 – 49).

49 000 postmenopausale kvinner i alderen 50 – 79 år deltok i studien. Kvinnene i intervensjonsgruppen skulle redusere fettinntaket til 20 % av det totale energiinntaket og spise mer frukt, grønnsaker og kornprodukter. Kvinnene i kontrollgruppen gjorde ingen endringer i kosten. Oppfølgingstiden var 7,5 år.

Etter det første året hadde kvinnene i intervensjonsgruppen gått ned 2,2 kg og veide i gjennomsnitt 1,9 kg mindre enn kvinnene i kontrollgruppen. I hele oppfølgingsperioden veide kvinnene med et fettfattig kosthold mindre enn kontrollkvinnene, men forskjellen ble mindre med årene. Etter 7,5 år var forskjellen 0,4 kg.

Liten forskjell mellom dietter

Hva er best – dietter med lavt fettinnhold eller «motediettene» med lavt inntak av karbohydrater uten kalori restriksjoner?

En metaanalyse av randomiserte, kontrollerte studier viser at de to typene slankemetoder kommer relativt likt ut (Arch Intern Med 2006; 166: 285 – 93). Etter seks måneder hadde personer på lavkarbohydratdietter gjennomsnittlig tapt tre kilo mer enn personer som spiste lite fett, men etter ett år var

forskjellen borte. De to diettformene hadde derimot ulik effekt på blodlipidene. En kost med lite karbohydrat gav bedre triglyserid- og HDL-verdier, mens fettfattige dietter hadde en gunstigere effekt på totalkolesterol- og LDL-nivået.

Fedmekirurgi i USA

Fedmeepidemien i USA har ført til en kraftig økning i antall sykehus som tilbyr vektreduserende kirurgi. I 2003 ble slike inngrep utført ved 1 111 sykehus, som tilsvarer om lag en firedel av alle sykehus i USA (JAMA 2006; 295: 282 – 4). Dette er tre ganger flere enn i 1997.

I 2003 ble 77 % av pasientene operert ved sentre med høyt operasjonsvolum, dvs. over 100 operasjoner per år. Færre enn 10 % av pasientene ble operert ved sykehus med under 50 årlige operasjoner. Forfatterne etterlyser bedre datakvalitet fra alle sykehus som tilbyr bariatrisk kirurgi.

Publisert: 23. mars 2006. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 22. juni 2026.